आ.व. २०8१/8२ को बजेट तथा कार्यक्रम

(नगर उप-प्रमुख ज्यूले १४ औ नगरसभामा पेश गर्नुभएको बजेट तथा कार्यक्रम)

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाका लागि नेपाली जनताले गरेको लामो र गौरवपूर्ण ऐतिहासिक जनआन्दोलन लगायतका अन्य लोकतन्त्र प्राप्तीको आन्दोलनमा जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहिदहरु प्रति हार्दिक श्रद्धा सुमन व्यक्त गर्दछु।विभिन्न लोकतान्त्रिक आन्दोलनमा बेपत्ता, घाइते योद्धाहरु र द्वन्द पीडितहरु प्रति उच्च सम्मान सहित स्मरण गर्न चाहन्छु। नेपालको संविधान बमोजिम हामी जनप्रतिनीधिहरुले दोस्रो कार्यकालको जिम्मेवारी ग्रहण गर्दै गर्दा यस चौधौं नगरसभामा नगर उपप्रमुखको हैसियतले आ. व. २०8१/8२ को वजेट तथा कार्यक्रमलाई सम्मानित सभामा प्रस्तुत गर्न पाउँदा म अत्यन्तै खुशी छु। यस ऐतिहासिक गरिमामय समारोहमा उपस्थित नगर प्रमुखज्यू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू, सम्पूर्ण सभासदज्यूहरु, कर्मचारीज्यूहरुलाई हार्दिक स्वागत गर्न चाहन्छु। वार्षिक वजेट तथा कार्यक्रम श्रवण गर्नुहुने नगरबासी आमा, बुबा, दाजुभाई, दिदीबहिनी, नागरिक समाजका अगुवा, विद्वत वर्ग र उद्यमी व्यवसायी, सुरक्षाकर्मी र पत्रकारहरुलाई राइनास नगरपालिकाको तर्फबाट र मेरो व्यक्तिगत तर्फबाट हार्दिक स्वागत गर्न चाहन्छु।

सभाध्यक्ष महोदय,

विश्व अर्थतन्त्रमा लगानी र बजारमुल्यमा आएको उतारचढाव, अस्थिरता, अन्तराष्ट्रिय द्धन्दक कारणले इन्धन मूल्यमा आएको अस्वभाविक वृद्धि, जलवायु परिवर्तनको असर र कोभिड–१९ ले पारेको प्रभावले नेपाली अर्थतन्त्रमा देखा परेको आर्थिकमन्दिका बावजुद राइनासको समग्र आर्थिक गतिविधिलाई केन्द्रमा राखी आज आर्थिक वर्ष २०8१/८२ को बजेट तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गर्न यहाँहरु समक्ष उपस्थित भएको छु। स्थानीयस्तरको विकास र समृद्धिका लागि सबै प्रकारका विभेद, बञ्चितिकरण र असमानताको अन्त्य गरी नगरवासिहरुमा सामाजिक न्याय, समतामूलक र समृद्ध समाज निर्माण गर्न राइनास नगरपालिका प्रतिबद्ध रहेको छ। स्थानीय नागरिकको विकासको चाहना, निर्वाचनमा हामीले गरेका प्रतिवद्धता, विज्ञ तथा सर्वपक्षिय सरोकारवालाहरुले दिएको सुझावहरु र नगर प्रमुखज्यूले पेश गर्नु भएको नीति तथा कार्यक्रमलाई आत्मसात गरी संघीय अनुदान, प्रदेश अनुदान र आन्तरिक आय परिचालन गरी योजना तथा कार्यक्रम प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन हुने व्यवस्था मिलाइएको

छ।

सभाध्यक्ष महोदय,

नेपालको संविधान, प्रचलित कानुन तथा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकारको आ. व. २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रम र बजेटका प्राथमिकताहरु, स्थानीय निर्वाचनमा गरिएक प्रतिवद्धता र जनभावनालाई नै नगरपालिकाको विकास र समृद्धिका आधारको रुपमा लिइएको छ। कृषिमा आधुनिकरण, उत्पादनमा आधारीत अनुदान, दिगो, वातावरणमैत्री र गुणस्तरीय पूर्वाधार, गुणस्तरीय तथा सर्वसुलभ स्वास्थ्य, शिक्षा, खानेपानीमा सबैको पहूँच, उत्पादन र स्वरोजगार प्रवर्द्धन मार्फत गरिबी निवारणलाई प्राथमिकतामा राखी बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरेको छु। संघ र प्रदेश सरकारसंगको समन्वय र सहकार्यको आधारमा थप स्रोत साधन परिचालन मार्फत नागरिकका तत्कालिन र दीर्घकालिन आवश्यकता पुरा गर्नु पर्ने भएकोले नीति तथा कार्यक्रमले प्राथमिकता निर्धारण गरेकै क्षेत्रमा विनियोजन गरेको छु । यो आर्थिक वर्षमा हाम्रा इच्छा, चाहना र आवश्यकताहरु विभिन्न माध्यम मार्फत प्रस्तुत भएका थिए । तर पनि हाम्रा स्रोतमा भएको सीमाका कारणले सबै सम्बोधन हुन सकेनन्। अत: त्यसलाई प्राथमिकिकरण गर्दै योजना वैंकमा आयोजना समावेश गरी आगामी वजेटले सम्वोधन गर्दै जाने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछु। यसबाट विकास प्रतिको नागरिकको चाहना र निर्वाचनमा हामीले गरेका प्रतिवद्धताहरु क्रमश: पुरा हुने विश्वास लिएको छु।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म चालु आ. व. २०८१/८२ को क्षेत्रगत बजेट तथा कार्यक्रम पेश गर्ने अनुमति चाहन्छु।

आर्थिक क्षेत्र

कृषि क्षेत्रलाई नगरपालिकाको विकासको प्राथमिक क्षेत्रको रुपमा अगाडि बढाइने नीति तथा कार्यक्रमको संकल्पलाई पूरा गर्न देहाय अनुसारको कार्यक्रम प्रस्ताव गरेको छु।

1. कृषि क्षेत्रलाई नगरपालिकाको विकासको प्राथमिक क्षेत्रको रुपमा अगाडि बढाइनेछ। कृषि क्षेत्रको उत्पादन लागत घटाउन, उत्पादकत्व बढाई बजार सुनिश्चित गरी कृषि पेशालाई मर्यादित एवं व्यवसायिक पेशाको रुपमा विकास गर्न उत्पादनमा आधारित अनुदान, यान्त्रिकरण, सामुहिक खेती प्रणाली, कृषि एवं पशु विमा लक्षित कार्यक्रम, कृषि उपज संकलन केन्द्र, रैथाने वाली संरक्षण कार्यक्रम, नश्ल सुधार कार्यक्रम, सुरुङ्गे खेती, एक

वडा एक कृषि प्राविधिक, एक गाऊँ एक उत्पादनको अवधारणा कार्यान्वयनमा ल्याउन मेयर उद्यमशिलता कार्यक्रम अगाडि बढाइएकोमा नेपाल बैंक लिमिटेडसँग सम्झौता गरिएको तर नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान आर्थिक अभावका कारण प्राप्त नभई कार्यान्वयन गर्न नसकिएको व्यहोरा सबैलाई अवगत नै छ। आगामी आ.व.मा उद्यमशील नागरिकहरुलाई मेयर उद्यमशिलता कार्यक्रम अन्तरगत समेट्दै बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुबाट प्राप्त हुने सहुलियत ऋण, प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्र कर्जा कार्यक्रमहरुमा जोड्न पहल गरिनेछ। बिना धितो सहुलियत दरमा ऋण उपलब्ध गराई बित्तीय सहायता दिई यथासक्य धेरै किसानहरुलाई मेयर उद्यमशिलता कार्यक्रममा जोडिनेछ। यसको लागि रु. 70 लाखको उद्यमशिलता कोष खडा गरिने छ।

2. एक वडा एक प्रमुख खाद्यान्न बाली र पशुपालनलाई अभियानकै रुपमा सञ्चालन गर्न वडा नं. 9 र १० तथा वडा १ देखि ८ को माथिल्लो क्षेत्रलाई मकै, बाख्रापालन, कोदो, मौरी, फलफूल खेतीको पकेट क्षेत्र विस्तार गरिनेछ। त्यसै गरी वडा नं १ देखि ८ को तल्लो क्षेत्रमा दुध, धानवाली, तरकारी, मसलावाली /तेलहनवाली व्यवसायलाई पकेटको रुपम संचालन गरिनेछ । तल्लो क्षेत्रमा उच्च सम्भावना रहेको आँप, लिचि, कटहर र केरा खेती, तरकारी, धान, रैथाने वाली, दुध उत्पादन लगायतका पकेट कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गर्न रु 20 लाख ३६ हजार विनियोजन गरेको छु।

3. रैथाने वालीको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्ने नीति अनुसार कोदो खेती विस्तारको लागि आवश्यक वजेट व्यवस्थापन गरेको छु।बाँझो जग्गामा व्यवसायिक कोदो खेतीलाई प्रोत्साहन गर्न हाल नगरपालिकाको उपल्लो क्षेत्रमा उत्पादन हुने कोदोका लागि उत्पादनमा आधारित नगद अनुदान उपलब्ध गराउन रु. ९ लाख विनियोजन गरेको छु। वडा नं. १ देखि ८ सम्मका तल्लो क्षेत्रमा दुध उत्पादनलाई प्रोत्साहन गर्न उन्नत गाई-भैसी र माछाभुरा ढुवानी, वितरण गर्नका लागि रु ४ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु। यसबाट गाई

भैंसी तथा माछा पालन व्यवसायमा कृषकको उच्च आकर्षण हुने विश्वास लिएको छ।

4. सबै प्रकारका पशुपंक्षीमा संक्रमण हुने आन्तरिक तथा बाह्य परजिवी बिरुद्धको औषधी र आकस्मिक उपचारमा प्रयोग हुने औषधी र सेवा निशुल्क वितरण गरिनेछ। यसका लागि प्रत्येक वडाका मुख्य बस्तीहरुमा घुम्ती पशुसेवा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ। पशुपन्छिमा देखिने माहामारी विरुद्ध प्रभावकारी कदम चालिनेछ। पशु उपचारका लागि पशु चिकित्सक लगायत दक्ष प्राविधिक जनशक्तिको व्यवस्था मिलाइने छ। त्यसका लागि रु. २४ लाख ७० विनियोजन गरेको छ।

5. कृषि क्षेत्रको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्न उन्नत बिउ उपयोगमा अनुदानको व्यवस्था मिलाएको छ। नगरक्षेत्र भित्र रैथाने तथा उन्नत बिउ उत्पादन गर्ने समुह सहकारीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ। कृत्रिम गर्भाधान मिसन कार्यक्रम अन्तरगत गर्भाधान बिज निशुल्क उपलब्ध गराइनेछ। कृत्रिम गर्भाधान सम्बन्धी सेवा शुल्क पहिलो पटक प्रति पशु रु. 300 र गर्भाधान सफल नभएमा त्यस पछि प्रत्येक पटक रु. 150 प्राविधिक शुल्क लिने व्यवस्था यथावत कायम गरेको छ।

6. राइनासटार वृहत सिंचाई आयोजनाको आकस्मिक मर्मत सम्भारको लागि रु. १० लाख विनियोजन गरेको छ। त्यस्तै गरी पाङग्रे हर्रांबोट सिंचाई आयोजनाको आकस्मिक मर्मत सम्भारको लागि रु. २ लाख विनियोजन गरेको छ। यसै गरी पालिका भित्रका साना तथा मझौला सिंचाईहरुको मर्मत सम्भारको लागि रु. ५ लाख विनियोजन गरेको छ।

7. माटो परीक्षण, माटो र बाली उपचार, उत्पादन लागत, कार्यक्रमको लागि रु. २ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छ । यसबाट कुन समयमा कुन माटोमा कुन खेती गर्दा कति लागत र आम्दानी हुन्छ भन्ने वैज्ञानिक तथ्याङ्क प्राप्त हुनेछ। यसबाट आगामी दिनमा कृषि योजना कार्यान्वयन गर्न सहज हुनेछ।

8. किवि पकेट क्षेत्र, तेलहन बाली पकेट कार्यक्रम, मसला बाली पकेट कार्यक्रम बिस्तारका लागि रु. ४ लाख ६० हजार विनियोजन गरेको छ।

9. जग्गा भएका तर खेती नगर्ने जग्गा धनीलाई आफैं खेती गर्न, जग्गा भाडामा दिन तथा सामूहिक खेती गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ। भूमिको उत्पादन र उत्पादकत्व बढाउन भूमिको अव्यवस्थित खण्डिकरणलाई निरुत्साहित गर्दै व्यवस्थित एवं वैज्ञानिक चक्लावन्दीलाई प्रोत्साहन गर्न भू–उपयोग नीति कार्यान्वियनमा ल्याइनेछ। आ.ब. 20८०/८१ मा नमूना रुपमा खेतियोग्य जमिनको वैज्ञानिक चक्लावन्दी कार्यक्रम प्रदेश सरकारको साझेदारीमा वडा नं ०६ गंगटेमा १२८ रोपनी जग्गामा सञ्चालनको लागि आवश्यक प्रकृया अगाडि बढेको छ भने आ.व. २०८१/८२ मा संघ तथा प्रदेश सरकारसँगको समन्वयमा अन्य कृषियोग्य भुमिमा समेत चक्लाबन्दी कार्यक्रम अगाडि बढाइने छ।

10. कृषि व्यवसायमा प्रतिस्पर्धा भित्र्याउन, युवाहरुलाई कृषि कार्यमा प्रोत्साहन गर्न विभिन्न पाँच विधामा उत्कृष्ट हुने कृषकलाई नगर प्रमुख उत्कृष्ट कृषक पुरस्कारको लागि रु १ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु।

11. नगरपालिकाको वडा नं ६ स्याउलीमा रहेको औद्योगिक ग्राममा पूर्वाधार निर्माण गरी उद्योग संचालनलाई प्रोत्साहन गरिनेछ। आ.ब. 20८१/8२ मा औद्योगिक ग्राम भित्र व्यवस्थित माछामासु प्रशोधन केन्द्र यसै आ.व.बाट साझेदारीमा संचालन गर्न रु ५ लाख विनियोजन गरेको छु। नगरक्षेत्र भित्र उत्पादन हुने कृषि तथा गैर कृषि उपजहरुको राइनासको पहिचान सहितको ब्राण्डिङ्ग, प्याकेजिङ्ग र लेवलिङ्ग गरी आन्तरिक उत्पादनको प्रवर्द्धन गर्नका लागि रु. 1 लाख ८० हजार विनियोजन गरेको छु।

12. नगर क्षेत्रभित्रका बेरोजगार युवा जनशक्तिलाई रोजगारी उपलब्ध गराउन हलुका सवारी साधन तालिम, प्लम्बिङ, मिनिटिलर मर्मत, मुढा बुनाई, झोला बुनाई, राडी पाखी बुनाई, दुना टपरी उद्योग,क्रिष्टलको माला, काष्ठकलाका सामग्री उत्पादनमा प्रोत्साहन कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ। मेशीन खरीद तथा प्रविधि हस्तान्तरणका लागि अनुदान उपलब्ध गराइनेछ। त्यसका लागि रु. १३ लाख विनियोजन गरेको छु।

13. वन क्षेत्रलाई उत्पादनसँग जोड्न हरियाली प्रवर्द्धन, काष्ठकला उद्योग प्रवर्द्धन, हैसियत विग्रेका वनलाई आय आर्जनसँग जोड्न वन उपभोक्ता समितिहरुसँग सहकार्य गरिने व्यवस्था मिलाइएको छ।

14. सहकारी संस्थाको जवाफदेहिता र क्रियाशिलता प्रवर्द्धन गर्न सहकारी तथा गरिबि व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (कोपोमिस) लगायतका क्षमता अभिवृद्धि तालिम सञ्चालन गरिनेछ। कृषि तथा पशुका सबै कार्यक्रमहरु समूह सहकारी मार्फत हुने व्यवस्था मिलाइएको छ । एक सहकारी एक उत्पादनको अवधारणा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ। यसबाट सहकारी क्षेत्रको गतिशिलता र सक्रियता बढ्दै रोजगारी सृजना हुने विश्वास लिएको छु ।

15. गुणस्तरीय वस्तु सुपथ मूल्यमा नियमित रुपमा प्राप्त गर्ने नागरिकको अधिकारलाई सम्मान गर्न बजार अनुगमनलाई नियमित र प्रभावकारी बनाइनेछ। त्यसका लागि उपभोक्ता हित मञ्च गठन र जागरण अभियान सन्चालन हुने व्यवस्था मिलाएको छु।

16. नगरको प्राथमिकताको क्षेत्र कृषि तथा पशुपालन क्षेत्रको उत्पादन लागत घटाउन, उत्पादकत्व बढाई बजार सुनिश्चित गरी कृषि पेशालाई सम्मानित एवं व्यवसायिक पेशाको रुपमा विकास गर्न उत्पादनमा आधारित प्रोत्साहन, यान्त्रिकरण, उत्पादनलाई बजारीकरण गर्न ढुवानी अनुदान, सामुहिक खेती प्रणाली, कृषि एवं पशु विमा कार्यक्रम, कृषि उपज संकलन केन्द्र, रैथाने वाली संरक्षण कार्यक्रम, नश्ल सुधार कार्यक्रम, एक वडा एक कृषि प्राविधिक, एक गाऊँ एक उत्पादनको अवधारणा कार्यान्वयनका लागि रु. १ करोड ५४ लाख ७१ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु।

पर्यटन क्षेत्र

17. नगर क्षेत्रभित्रको भौगोलिक विशिष्टता, प्राकृतिक सौन्दर्य, संस्कृति र सभ्यतालाई आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटन बजारमा प्रवर्द्धन गरी पर्यटन क्षेत्रलाई आय आर्जन र समृद्धिको आधारको रुपमा स्थापित गरिनेछ।त्यसका लागि पर्यटकीय क्षेत्रहरुको

पहिचान, संरक्षण, प्रवर्द्धन गर्न नगर पर्यटन गुरुयोजना तर्जुमा, पर्यटकिय क्षेत्रको नक्शाङ्कन, नविन पर्यटकीय उपजहरुको विकास, पर्यटन पूर्वाधारहरु निर्माण, प्रचार प्रसार गरी एकिकृत पर्यटनको अवधारणा प्रदेश सरकारको साझेदारीमा कार्यान्वियनमा ल्याइनेछ।

18. नगरबिकास कोष, नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र छिमेकी पालिकाको आर्थिक तथा प्राविधिक साझेदारीमा चेपे कोरीडोरमा वृहत जलासय निर्माण कार्यका लागि सम्भाव्यता अध्यान साथै विस्तृत अध्यायन प्रतिवेदन(डि.पि.आर) तयार गर्न आवश्यक बजेट व्यावस्थापन गरेकोछु।

19. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तरगत विनियोजन भएको रकम रु. 47 लाख ७४ हजार बाट डाँडागाँउ देखि बोहोरा गाउँसम्मको बाँकी पदमार्ग निर्माण गरिनेछ।साथै सोहि बेजेटबाट वडाहरुका चौतारा, मठ–मन्दिर, गोरेटो बाटो, नाला सरफाई जस्ता जनताक दैनिकिसँग जोडिएका आवश्यकताहरुलाई सम्बोधन हुनेछ ।

20. चेपेघाट, चक्रतीर्थधाम, धर्मनाथ धाम, भक्ति पार्क, जोगी गुफा, सिद्धबाबा क्षेत्र, गोरखनाथ र राइनासकोट क्षेत्रलाई विशेष संरक्षित क्षेत्र घोषणा गरी राइनास हेरीटेजको रुपमा विकास गरिनेछ। पिण्डेश्वर धाम, चमेरे गुफा, साल्मेकोट, झाक्रिथान, सन्तानेश्वर मन्दिर, अकला मन्दिर, शिव खड्गदेवी मन्दिर, मनकामना मन्दिर, घडेरीदेवी मन्दिर, शिव ढुन्डुर, चेपे राइनासकोट पदमार्ग, कुसुन्डे पार्क, नयाँपौवा बनस्पती पार्क तथा शिवालय मन्दिर, महारुद्र मन्दिर, मेजर गाउँ बगैचा बनभोज स्थल, सिम्ले पार्क, गौलीटार पार्क, नर्सरी पार्क, पन्थेडाँडा कालिका मन्दिर, रुद्रदेवी मन्दिर, धार्मिक गुम्बाहरु, टिमुरे बालउद्यान, टिमुरे उपल्लो बगैंचा पार्क, नागेठाँटी पार्क, गोरखनाथ मन्दिर पन्थेडाँडा, भकनपुर कालिका मन्दिर, कुमाल गाउँ होमस्टे लगायतका पर्यटकीय क्षेत्रहरुको स्तरोन्नती गरी पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि प्राथमिकताको आधारमा बजेट व्यवस्था गरिनेछ।मुस्लिम समुदायको मदरसा, मस्जिद र कवरस्थानको निर्माण एवं संरक्षण गरिनेछ।मदरासामा

शिक्षक तथा कार्यालय व्यवस्थापनका लागि १ लाख ६० हजार विनियोजन गरेको छु। विभिन्न जात जातिहरुको विशिष्ट मौलिक जात्रा, पर्व, मेला, भेष भुषा, भाषा साहित्य आदि लगायतको संरक्षण प्रवर्द्धन मार्फत सांस्कृतिक तथा खेलकुद पर्यटन विकासको लागि खेलकुद तथा सांस्कृतिक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

21. आदिवासी र अल्पसंख्यक जातिको रुपमा चिनिने कुमाल जातिको संस्कृति र रीतिरीवाज झल्कने सांस्कृतिक पहिचान सहितको कुमाल होम स्टेको प्रवर्द्धन गर्न साझेदारीमा कार्यक्रम संचालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म सामाजिक क्षेत्रसँग सम्बन्धि बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु।

सामाजिक क्षेत्र

22. **हाम्रो विद्यालय हाम्रो जिम्मेवारी** भन्ने भावना जागृत गरी स्वच्छ, शान्त, वातावरणमैत्री प्रविधियुक्त गुणस्तरीय शैक्षिक वातावरणको लागि रु. 2५ करोड ६६ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु। यसबाट विद्यालय हरीयाली कार्यक्रम, सूचना प्रविधीको व्यवस्था, वाल कक्षा कार्यक्रम, विद्यालय पूर्वाधार विकास र अतिरिक्त शैक्षिक क्रियाकलाप नियमित रुपमा सञ्चालन हुनेछ।उक्त रकममा विद्यालयका शिक्षक, कर्मचारी, विद्यालय सहयोगी समेतको पारिश्रमिक रकम समावेश गरिएको छ।

23. शिक्षक सरुवा, काज, कक्षा कोठा व्यवस्थापन, डिजिटल लाइब्रेरी, विद्यालय भवन, शिक्षक एवं विद्यालय कर्मचारीलाई तालिम, बालबिकास सहजकर्ता तालिम, अभिभावक शिक्षा र छात्रावास निर्माण मार्फत शैक्षिक गुणस्तर सुदृढ गरिनेछ। ठूला र आवासीय विद्यालयको अवधारणा उपर बहस पैरबी गरिनेछ। यो आर्थिक वर्षलाई शिक्षा विशेष वर्षको रुपमा अगाडि बढाइनेछ। नगरपालिकाको शैक्षिक सूचक पुरा गर्न उच्च शिक्षा अध्ययनको लागि कलेज सञ्चालनार्थ छलफल अन्तरक्रिय कार्यक्रका लागि रु १ लाख विनियोजन गरेको छु।

24. हाल सरकारले सामुदायिक विद्यालयमा संचालन गरिरहेको दिवा खाजा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन विद्यार्थी संख्याको आधारमा दिवा खाजा कार्यक्रम व्यवस्थापन गर्न एकमुष्ट अनुदान दिने व्यवस्था मिलाइनेछ।

25. प्राविधिक धार अन्तरगतका कृषि तथा पशुपालन र इन्जिनियरीङ संकायतर्फ अध्ययनरत जनशक्तिलाई सिक्दै कमाउँदै कार्यक्रममा आवद्ध गर्न नगरपालिकाका र प्राविधिक शिक्षालयको साझेदारीमा कार्यान्वयन गर्न रु. ३ लाख विनियोजन गरेको छु।

26. शैक्षिक मेला तथा प्रतिभा पहिचान कार्यक्रम, जुडो कराते प्रशिक्षक व्यवस्थापन, संगित तथा नृत्य प्रशिक्षक प्रोत्शाहन कार्यक्रम संचालन गर्न रु. ११ लाख ३४ हजार विनियोजन गरेको छु। यसबाट विद्यार्थीहरुको प्रतिभा प्रस्फुटन तथा सिकाइस्तरमा वृद्धि हुने विश्वास लिएको छु।

27. सामुदायिक विद्यालयका कक्षा १ देखि ५ सम्मका बालबालिकाहरुको खाता खोल ी नगरपालिका र अभिभावकले क्रमश बार्षिक रु. ६०० जम्मा गरी बाल बचतलाई प्रोत्साहन गरिनेछ। उक्त बाल बचत रकमलाई विद्यार्थीको उच्च शिक्षाको अध्ययनसँग आबद्ध गरिनेछ। त्यसका लागि रु. ६ लाख रकम विनियोजन गरेको छु। यसबाट विद्यालय छोड्ने दरमा कमी आइ सामुदायिक विद्यालयप्रति नागरिकको आकर्षण बढ्ने विश्वास लिएको छु।

28. किशोरी अवस्थाका युवतीहरुलाई विद्यालय जान प्रोत्साहन गर्न तथा रजस्वलाको समयमा समेत विद्यालयमा नियमित पठनपाठनमा संलग्न गरी शैक्षिक गुणस्तर सुधार गर्न रु. १० लाख ३९ हजार विनियोजन गरेको छु।

29. खेल र खेलाडीमा लगानी अभिवृद्धी गरी खेलको माध्यमबाट स्वच्छ प्रतिस्पर्धाको भावना, भातृत्व र नगरपालिकाको प्रतिष्ठा अभिवृद्धि गर्न वडास्तरीय र नगरस्तरीय खेलकुद विकास समिति बनाइनेछ। खेल र खेलाडीहरुको एकिकृत अभिलेख राख्ने,

विभिन्न खेलको आयोजना गर्ने, खेलाडीहरुको स्तर निर्धारण गर्ने, वडास्तरीय र नगरस्तरीय विभिन्न विधाका खेलाडीहरुको टिम निर्माण गर्न र खेलकुद कार्यक्रम संचालन गर्न रु. २० लाख विनियोजन गरेको छु। तेस्रो राइनास कप खुला फुटबल प्रतियोगिता आयोजना गरिनेछ।

30. सुनौला हजार दिनका आमा एवं बच्चाको स्वास्थ्यमा सुधार गर्न सन्तुलित पोषण सुनिश्चितता, संस्थागत प्रसुति सेवा विस्तारका लागि नगर प्रमुख गर्भवती सुत्केरी नगद प्रोत्साहनको लागि आवश्यक बजेट रु ८० हजार व्यवस्था गरेको छु। वर्थिङ सेन्टर स्तरोन्नती गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु।
31. तार्कुघाट स्वास्थ्य चौकी र धमिलिकुवा स्वास्थ्य चौकीमा रहेको प्रयोगशालालाई स्तरोन्नती गरिनेछ। त्यसका लागि आवश्यक पर्ने रियाजेन्ट र यन्त्र उपकरण खरिदको लागि रु १ लाख बजेट व्यवस्थापन गरेको छु।
32. स्वस्थ वच्चा प्रतिस्पर्धा कार्यक्रम, एच. आइ. भि. प्रभावितलाई यातायात तथा पोषण खर्च र ज्येष्ठ नागरिक घरदैलो कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिनको लागि रु ५ लाख ६४ हजार विनियोजित गरेको छु ।
33. भौगोलिक अवस्थिति, स्वास्थ्य सेवामा नागरिकको पहुँच र स्वास्थ्यकर्मीको उपलब्धता समेतको अध्ययन गरी प्राथमिकताका आधारमा शहरी स्वास्थ्य केन्द्रको स्थापना गरिनेछ। ढाँडखर्क आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्रको सेवालाई निरन्तरता दिएको छु। भौगोलिक रुपमा विकट वडाका मुख्य वस्तीहरुमा आधारभुत स्वास्थ्य सेवामा नागरिकको पहुँच सुनिश्चितताका लागि जेष्ठ नागरिक घुम्ती सेवा सञ्चालनलाई निरन्तरत दिएको छु।
34. नागरिकहरुमा आयुर्वेद सेवाको पहुँच पुर्‍याउन जीवनशैली व्यवस्थापन, आहार विहार व्यवस्थापन, योग, ध्यान र आयुर्वेद सम्बन्धी स्वास्थ्य शिविर र सचेतनामुलक कार्यक्रम

सञ्चालन गरिनेछ। त्यसका लागि रु. 1७ लाख विनियोजन गरेको छु।

सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण

नगरवासीहरुको जनधनको सुरक्षाको प्रत्याभुत गर्न जिवनचक्रमा आधारित सामाजिक सुरक्षा र संरक्षणका देहाय अनुसारका कार्यक्रम र बजेट प्रस्ताव गरेको छु।

35. नगर क्षेत्र भित्रका दीर्घ रोगबाट प्रभावित आर्थिक अवस्था कमजोर भई उपचार गर्न कठिन भएका, प्राकृतिक एवं मानविय कारणबाट सिर्जित प्रकोपमा परी अङ्गभङ्ग भएका नागरिकको उपचारका लागि संघ तथा प्रदेश सरकारबाट सञ्चालित अस्पतालमा निशुल्क उपचारको व्यवस्था मिलाइने छ। कडा रोग लागि उपचारमा कठिन भएका र प्राकृतिक एवं मानवजन्य प्रकोपमा परी घरवार विहिन भएका, अपाङ्गता भएका विपन्न नागरिकको शीघ्र उपचार, राहत, उद्धारका लागि आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउन रु. १० लाख विनियोजन गरेको छु। दम, प्रेसर, सुगर लगायतका दिर्घरोगहरु र अन्य रोगहरुको लागि आवश्यक पर्ने 98 प्रकारका निशुल्क औषधिहरु दशवटै स्वास्थ्य संस्थाबाट उपलब्ध गराइनेछ। त्यसका लागि रु. 3० लाख ४५ हजार विनियोजन गरेको छु।
36. राइनास नगरपालिकालाई वालवालिकाको हक हित प्रवर्द्धन, प्रतिभा प्रोत्साहन, बालमैत्री पारिवारीक एवं शैक्षिक वातावरण प्रवर्द्धन गर्दै वालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयनको लागि रु. ५ लाख विनियोजन गरेको छु।
37. नगरपालिका भित्रका फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरुको क्षमता पहिचान गरी तालिम एवं सीप विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि रु १ लाख ८० हजार विनियोजन गरेको छु। फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरुको क्षमता अभिवृद्धि मार्फत रोजगारी प्रत्याभूत हुने विश्वास लिएको छु।

३८. महिलाहरुको लागि छोटो अवधिको हलुका सवारी साधन चलाउने तालिम, महिला समूह महिला सहकारीका महिलाहरुको क्षमता तथा नेतृत्व विकास सम्बन्धी तालिमका लागि रु. ८ लाख ३० हजार विनियोजन गरेको छु।

३९. जेष्ठ नागरिकहरुको क्षमता, सीप र अनुभवलाई नगरपालिकाको विकासमा प्रयोग गर्न जेष्ठ नागरिक मिलन केन्द्र,भवन स्तरोन्नती, तनाव व्यवस्थापन, जेष्ठ नागरिक दिवस र जेष्ठ नागरिक धार्मिकस्थल भ्रमण कार्यक्रम सञ्चालन गर्न रु. 8 लाख विनियोजन गरेको छु।

40. लोकतान्त्रिक जनआन्दोलन लगायत विभिन्न आन्दोलनका क्रममा सहिद भएका तथा वेपत्ता योद्धा परिवारका सदस्य र घाइते एवं अपाङ्ग व्यक्तिहरुलाई सम्मान कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। त्यसका लागि रु. 4 लाख विनियोजन गरेको छु।

41. दलित, अल्पसंख्यक र पछाडी परेका समुदायको क्षमता अभिवृद्धि गरी उत्पादनमा जोड्न प्रोत्साहित गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म पूर्वाधार क्षेत्रसँग सम्बन्धी बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

पूर्वाधार क्षेत्र

42. विगतका आ.व. देखि संचालनमा रहेका बोराङखोला प्यारजुङ सडक, नगरस्तरीय अस्पताल, वडा नं ०१ को कार्यालय भवन, वडा नं ०६ को कार्यालय भवन, टिमुरे बोराङखोला सडक आयोजनाहरुको भुक्तानी बाँकी रकम भुक्तानीका लागि एकमुष्ठ रकम रु ३ करोड ३८ लाख ९४ बजार २ सय ४१ रुपैया विनियोजन गरेको छु ।

43. नगरपालिकाको मेरुदण्डको रुपमा रहेको चक्रपथको टिमुरे–वोराङखोला–भँगारी–प्यारजुङ–राइनासकोट–मोहोरीयाकोट–वगुवा सडक संघीय सरकार र प्रदेश सरकारसँग साझेदारीमा कालोपत्रे गरिनेछ। सर्वोदय सेवा आश्रम हर्राबोट राइनासकोट प्यारजुङ सडक एकिकृत शहरी पूर्वाधार कार्यक्रमको लागि विनियोजित रकमबाट कालो पत्रे

शुरुवात गरिने छ। त्यसै गरी बोराङ्गखोला प्यारजुङ्ग सडक स्तरोन्नती गरिनेछ।

44. गुणस्तरीय पिउनेपानीमा सबैको पहुँच पुर्‍याउन एक घर एक धाराको अवधारणा पुरा गर्दै जाने लक्ष्य अनुरुप ज्यामीरे जेठाक खानेपानी आयोजनाको लागि रु ४० लाख विनियोजन विनियोजन गरेको छु। राइनास वृहत खानेपानी योजना निर्माण कार्यलाई प्रारम्भ गरिनेछ।

45. नेपाल विद्युत प्राधिकरणको साझेदारीमा वडा नं १ देखि ८ सम्मका मुख्य वस्तीहरुमा उज्यालो पालिका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ। विद्युत सुविधा नपुगेका घरहरुमा विद्युत विस्तार गर्ने, काठे पोलहरुको विस्थापन गर्ने, ट्रान्सफर्मर आवश्यकता अनुसार थप गरी सारभूतरुपमा विद्युतीकरण कार्यक्रम सम्पन्न गरिनेछ। यसका लागि रु १४ लाख विनियोजन गरेको छु।

46. नगरपालिका भित्रका वडा कार्यालय जोड्ने मुख्य सडक संरचनाहरु स्तरोन्नती गरी बाह्रै महिना सडक सुविधा पुर्‍याउन लक्ष्यका साथ बजेट व्यवस्था गरेको छु। नयाँ सडक ट्र्याक खोल्ने कार्यलाई निरुत्साहित गरिनेछ। 5 वर्ष सम्म एकै प्रकारका वडा गौरवको आयोजनामा निरन्तर वजेट विनियोजन गरि देखिने प्रकृतिको पूर्वाधारमा लगानी गरिनेछ। त्यसका लागि रु 1 करोड ७८ लाख विनियोजन गरेको छु।

47. नगरस्तरीय अस्पतालको रुपमा निर्माण सम्पन्न भएको चक्रतिर्थ नगर अस्पतालको संचालनका लागि उपल्लो तहका सरकारी निकायहरु सँग समन्वय गरी अगाडी बढिनेछ । वडा नं २ र ३ मा निर्माण सम्पन्न भएका स्वास्थ्य चौकीहरु संचालनमा ल्याइनेछ ।

48. राइनास नगरपालिकाको केन्द्रमा रहेको शिशु विद्याश्रम माध्यमिक विद्यालयको छात्राबास भवन निर्माण कार्य सम्पन्न गरिनेछ।सोको निर्माण कार्य सम्पन्न गर्नका लागि आवश्यक पर्ने थप रकम व्यवस्थापनका लागि संघीय सरकारसँग अनुरोध गरिनेछ ।

49. टोल सुधार समिति, आमा समूह, युवा क्लब, विद्यालय भवन, वडा कार्यालयको भवन, स्वास्थ्य संस्थाको भवन र प्रशासनिक भवन निर्माण लगायतका सरकारी एवं गैर

सरकारी संघ संस्थाको निर्माणाधीन भवन निर्माण सम्पन्न गर्न आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरेको छु ।

50. वडा नं. 1 र 6 को भवन निर्माण कार्य यसै आ.व.मा सम्पन्न गरिनेछ। त्यसको लागि रु. ९५ लाख विनियोजन गरेको छु।

51. राइनास नगरपालिकाको वडा नम्बर ६ को स्याउलीमा रहेको शीत भणडार र कृषि उपज संकलन केन्द्र निर्माण कार्यको लागि रु. १ करोड बजेट विनियोजन गरेको छु। स्थानीय समुदाय र सहकारीसँगको साझेदारीमा कृषि उपज संकलन केन्द्रको निर्माण एवं सञ्चालन कार्य शुरुवात गरिनेछ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्रसँग सम्बन्धि बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु।

वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्र

52. विकास र वातावरण विच सन्तुलन मिलाउन वातावरणमैत्री संरचना निर्माण र उपयोगको लागि कानूनी तथा संस्थागत आधार तयार गरिनेछ।वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी क्रियाकलाप सञ्चालनको लागि ४७ लाख विनियोजन गरेको छु।उत्पादन र आय आर्जन अभिवृद्धि हुने गरी जलवायु अनुकुल रुख विरुवा रोपण गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ।त्यसका लागि आवश्यक वजेटको व्यवस्था गरेको छु।

53. सरकारी, सार्वजनिक जग्गाहरुको एकिकृत अभिलेख तयार गरिनेछ। सार्वजनिक जग्गाहरुको संरक्षणको अभियान सुरुवात गरिनेछ। जसका लागि रु. 7 लाख विनियोजन गरेको छु।

54. नगरबाट उत्सर्जन भएका फोहोरमैलाहरुको व्यवस्थापनको लागि फोहोरमैलाको वर्गिकरण, पुन प्रयोगको लागि नागरिक, समुदाय र नगरपालिकाको साझेदारीमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। त्यसका लागि रु. १ लाख बजेट व्यवस्थापन गरेको छु।

55. विपद प्रभावित क्षेत्रका नागरिकहरुको शिघ्र उद्धार, राहत, पुनस्थापना र पुन निर्माणको लागि विपद व्यवस्थापन कोषको व्यवस्था गरिएको छ। कोषको रकम कार्यविधि बमोजिम विपद पिडित नागरिकहरुको धनजनको सुरक्षाको लागि खर्च हुने व्यवस्था गरिने छ। यसको लागि रु. २0 लाख रकम विनियोजन गरेको छु। यो कोषमा रकम परिचालनका लागि अन्य सहयोगी हातहरुसँग समन्वय गर्ने वातावरणको लागि ठोस पहल गरिनेछ।

56. नगरस्तरीय आपतकालिन केन्द्र सञ्चालनका लागि न्यूनतम आवश्यक पर्ने सामाग्री सहित कार्य संचालन कक्षको स्थापना गरिनेछ ।साथै जोखिम न्यूनिकरण विपद व्यवस्थापन तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना तयारी गर्ने कार्यका लागि एकमुष्ठ रकम रु १० लाख विनियोजन गरेको छु ।

57. विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी स्वयंसेवक कार्यदल गठन तथा आपतकालिन उद्धार सम्बन्धी तालिम संचालनका लागि रु ३ लाख विनियोजन गरेको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म कानून तर्जुमा र कार्यन्वयनसँग सम्बन्धी बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु।

कानून तर्जुमा र कार्यान्वयन

58. नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन बमोजिम स्थानीय तहको एकल अधिकार र तीनै तहका साझा अधिकारको सूचीमा रहेका कार्यक्षेत्रको नियमन, सहजीकरण र प्रवर्द्धनको लागि आवश्यक कानून निर्माण गरिनेछ । नीति तथा कार्यक्रम, बजेटले लिएका उद्देश्यहरु कार्यान्वयन गर्न आवश्यक पर्ने क्षेत्रगत कानूनहरु तयार गरिनेछ भने विद्यमान कानुनमा संशोधन र परीमार्जन गरिनेछ। त्यसको लागि विधेयक समितिको वैठक व्यवस्थापन, विज्ञसँगको परामर्श, अध्ययन अवलोकन भ्रमण र कानून छपाइ एवं प्रकाशनका लागि रु. 5 लाख ३० हजार विनियोजन गरेको छु।

59. न्यायिक समितिको वैठकलाई नियमित, व्यवस्थित र विधिसम्मत बनाई शिघ्र न्यायिक निरुपण गर्न वैठक व्यवस्थापन, मेलमिलाप कर्ता अभिमुखिकरण, मेलमिलाप केन्द्र

सञ्चालन, कानूनी परामर्श सेवा खरीदको लागि रु.१० लाख विनियोजन गरेको छु। नगरबासीहरुलाई निशुल्क कानुनी परामर्श सेवा दिने व्यवस्था मिलाइएको छ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म सार्वजनिक सेवा तथा क्षमता विकाससँग सम्बन्धि बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु।

सार्वजनिक सेवा तथा क्षमता विकास

60. नगरपालिकाको शासन, सेवा र विकासलाई दिगो, गुणस्तरीय र क्षेत्रगत सन्तुलन मिलाउनको लागि नगरपालिकामा स्थायी जन्म भएका विभिन्न संघ, संस्था, पेशा, व्यवसाय र विज्ञता भएका नगरवासीहरु र अन्य शुभेच्छुक विद्वत व्यक्तिहरुको राय, सल्लाह, सुझाव निरन्तर लिई समग्र नगर विकासको निजहरुमा रहेको ज्ञान, सिप र विज्ञताको उपयोग गरिनेछ।
61. सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई छिटो छरीतो, पारदर्शी, जवाफदेही, नागरिकमैत्री बनाउन डिजिटल नागरिक वडापत्र, नागरिक सहायता कक्ष, स्तनपान कक्ष, सार्वजनिक सुनुवाई र सार्वजनिक परिक्षण लगायतका व्यवस्थापकीय औजारहरु प्रयोग गरिनेछ। सेवा प्रवाहका सबै प्रकारका गतिविधिलाई नियमन गर्न सबै वडा कार्यालय, प्रशासकीय कार्यालय र नगरका मुख्य बस्तीहरुमा सि.सि.टि.भि. जडान गर्न रु २३ लाख विनियोजन गरेको छु।
62. उच्च कार्यसम्पादन भएका जनमैत्री सेवा प्रवाह गर्न क्रियाशिल कर्मचारीलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।त्यसका लागि रु. १ लाख विनियोजन गरेको छु।
63. नगर विकासको आधारको रुपमा रहेको आवधिक योजना संघीय तथा प्रादेशिक आयोग, प्रतिष्ठान, मन्त्रालय तथा मातहतका कार्यालयहरुसँगको सहकार्यमा आगामी आ.व. भित्र निर्माण सम्पन्न गरिनेछ। आवाधिक योजना र लैङ्गिक उत्तरदायी परिक्षण तथा लैङ्गिक आचारसंहिता तयार गर्न रु. ६ लाख ८० हजार विनियोजन गरेको छु। वडा कार्यालय,

विषयगत समिति र बुद्धिजिवि एवं विषय विज्ञबाट पेश भई आएका योजनाहरुको आयोजना बैंक (Project Bank) तयार गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ।

64. नगरका निर्वाचित जनप्रतिनिधी र कर्मचारीलाई नागरिक प्रति उत्तरदायी बनाउन सार्वजनिक सुनुवाई, सेवाग्राही सन्तुष्टि सर्वेक्षण र संचार जगतसँग आवधिक अन्तरक्रिया कार्यक्रम संचालन हुने व्यवस्था मिलाइएको छ।

65. नगरपालिकाको आन्तरिक आय, संघीय सरकारले पारिश्रमिकमा गरेको बढोत्तरीका कारण उच्च मनोवलका साथ कार्यसम्पादन गर्न स्वीकृत दरवन्दी भित्र सेवा करारमा रहेका कर्मचारीहरुको विद्यमान तलबमानमा समायोजन गरिनेछ। कर्मचारी एवं जनप्रतिनिधिहरुको क्षमता अभिवृद्धि तालिमका लागि रु. ३ लाख ८० हजार विनियोजन गरिएको छ।

66. त्रैमासिक रुपमा सार्वजनिक सुनुवाई गरी पारदर्शी सेवा प्रवाहलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ। मुख्य बस्तीहरुमा नगर सूचनापाटीको स्थापना र स्थानीय रेडियो, पत्रपत्रिका वा अन्यसँगको साझेदारी मार्फत नगरका सम्पूर्ण सूचना एवं सन्देशहरु नागरिक समक्ष पुर्‍याउन रु. 2 लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु।

67. योजनाको गुणस्तर सुनिश्चित गर्न योजनाको निरन्तर र संघन अनुगमनलाई जोड दिइनेछ ।उपभोक्ता समितिबाट हुने योजनाको समेत गुणस्तर परीक्षण गरिने व्यवस्था मिलाइएको छ।

68. नगरपालिकाको विभिन्न शाखा तथा अन्तरगतका कार्यालयबाट प्रवाह हुने सार्वजनिक सेवालाई छिटो, छरितो तथा जनमैत्री बनाउनका लागि आवश्यक कर्मचारीको दरबन्दी व्यवस्था तथा संगठानिक सुधारका लागि संगठ तथा व्यवस्थापन सर्भे सम्पन्न गरी स्वीकृतिका लागि संघीय मामिला तथा समान्य प्रशासन मन्त्रालय तथा निजामती किताबखानामा पेग गरीनेछ । यसको लागि रु २ लाख विनियोजन गरेको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म माथिका क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि वजेट विनियोजन र स्रोत व्यवस्थापनको अनुमान प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु।

अब म चालु आ. व. २०81/८2 को कुल बजेट पेश गर्ने अनुमति चाहन्छु।

69. आर्थिक विकास, सामाजिक विकास, पूर्वाधार विकास, सुशासन तथा प्रशासनिक क्षेत्रक लागि रु. 56 करोड 65 लाख 02 हजार व्यfय अनुमान गरेको छु। जसमा चालु तर्फ रु. 39 करोड 54 लाख 20 हजार विनियोजित गरेको छु भने पूजीगत तर्फ रु. 1७ करोड १० लाख ८२ हजार बजेट गरिमामय सभा समक्ष पेश गर्दछु।
70. आगामी आ.व. २०81/०82 का लागि नगरपालिकाको आन्तरिक आय तर्फ रु. 1 करोड 50 लाख, नेपाल सरकारको वित्तिय हस्तान्तरण अनुदान तर्फ सामानीकरणमा रु ८ करोड 51 लाख, राजश्व वाँडफाडबाट प्राप्त अनुदान तर्फ रु. 7 करोड 7२ लाख, सर्शत अनुदानतर्फ 32 करोड 54 लाख 70 हजार, विशेष अनुदानतर्फ 3 करोड, घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क 35 लाख, विद्युत रोयल्टी रु. 6 लाख, वन रोयल्टी रु. 50 हजार गरि कुल जम्मा रु. 52 करोड 19 लाख 20 हजार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तिय हस्तान्तरण अन्तरगत समानीकरण अनुदानतर्फ रु. 1 करोड 43 हजार, राजश्व बाँडफाँडबाट रु. 95 लाख 39 हजार, समपुरक अनुदान बापत रु. 60 लाख, विशेष अनुदान तर्फ रु. 40 लाख गरि कुल जम्मा रु. २ करोड 9५ लाख ८२ हजार, गरी कूल जम्मा रु 56 करोड 65 लाख 2 हजार रुपैया वार्षिक अनुमान सहितको कुल वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ ।
71. नगर प्रमुखज्यूबाट पेश भएको नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नको लागि मैले पेश गरेको बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न आवश्यक पर्ने आर्थिक विधेयक, विनियोजन विधेयक यसै सभाको पहिलो बैठकमा पेश गरिसकेको छु।वजेट तथा कार्यक्रमलाई

नतिजामुखि बनाउन नियमित समिक्षा हुने व्यवस्था मिलाइएको छ। गत आ.व २०८०/८१ को हाल सम्मको प्रगति प्रतिवेदन यसै सभामा पेश गरि सकिएको छ।

72. गरिकहरुको विकासको चाहना पुरा गर्न, वित्तिय अनुशासन कायम गर्न, बजेट कार्यान्वयनमा संलग्न व्यक्ति एवं संस्थालाई वजेट कार्यान्वयन प्रति उत्तरदायी बनाउन चालु आ.व. मा कार्य सम्पादन नभई बाँकी रहेका सबै योजनाका बजेटहरु फ्रिज हुने व्यवस्था मिलाएको छु।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म राजश्व परिचालनको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु।

राजश्व प्रणाली तथा कर प्रशासन

नागरिकको विकास प्रतिको उच्च मागलाई सम्बोधन गर्न आवश्यक स्रोत जुटाउन र सबैलाई विकास अभियानको हिस्सेदार बनाउन प्रगतिशिल कर प्रणाली मार्फत आन्तरिक स्रोत अभिवृद्धि गर्न हाम्रो कर हाम्रै विकास र समृद्धिका लागि भन्ने अभियान सन्चालन गरिने छ । कराधार तथा कर प्रशासन सुधार सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम देहाय अनुसार प्रस्तुत गरेको छु ।

73. मालपोत एवं भूमिकर (सम्पत्ति कर) लाई भूमिको उपयोगिता, पूर्वाधार विकासको अवस्था, भौगोलिक विकटता समेतको आधारमा न्यायोचित एवं नागरिकमैत्री बनाउन विस्तृत वर्गीकरणमा जोड दिइ करको दर निर्धारण गरिएको छ।

74. व्यवसायकरलाई व्यवसायको पूँजी, लगानी, आय, उत्पादन र वातावरणमा पार्ने प्रभाव समेतको आधारमा प्रगतिशिल कर नीति अपनाउन दरलाई घटाउने र दायरालाई विस्तार गरिनेछ। सबै प्रकारका पेशा, व्यापार, व्यवसाय र उद्योगलाई करको दायरामा ल्याइनेछ। कर संकलन र कर परिपालनालाई अभिवृद्धि गर्न सेवा प्रवाहलाई कर चुक्तासँग आवद्ध गरिनेछ। नगरपालिकाले लिने सबै प्रकारका सेवा नगरपालिकामा

सूचिकृत फर्म तथा व्यवसायबाट लिन प्राथमिकता दिइनेछ। करहरु वडा कार्यालय मार्फत संकलन हुने व्यवस्था मिलाइनेछ।

75. निर्माणमुखी पदार्थको उत्खनन र विक्रि वितरणलाई व्यवस्थित गर्न राजश्व संकलन ठेक्का प्रक्रियाबाट हुने व्यवस्था मिलाइनेछ। निर्माणमुखी पदार्थको संकलन एवं विक्रि वितरण गर्ने व्यवस्थालाई अनिवार्य रुपमा दर्ता हुने र वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदनले सिफारिस गरेको क्षेत्र र परिमाणमा उत्खनन् हुने व्यवस्था मिलाएको छ। नदीजन्य पदार्थको संकलन र उत्खनन्लाई विधिसम्मत र वास्तविक बनाउन अनुगमन र निरीक्षणलाई कडाई गरिनेछ।

76. सबै उद्यमी व्यवसायीलाई नागरिकप्रति उत्तरदायी र जवाफदेही बनाउन उनीहरुकै सहभागितामा व्यापारिक स्वच्छता र व्यावसायिक अनुशासन पालनामा जोड दिइनेछ।

77. सम्बत 2074 असार मसान्त अघि घर नक्शा स्वीकृती नलिई बनेका घरहरु घर नक्शा अभिलेखिकरण र घर कायमका लागि सम्बत 208१ असोज मसान्तसम्म निवेदन गरेमा घर नक्शा पास शुल्कमा 50 प्रतिशत छुट दिने व्यवस्था मिलाएको छु । सम्बत 2074 श्रावण मसान्त पछि घर नक्शा स्वीकृती नलिई बनेका घरहरु घर नक्शा अभिलेखिकरण र घर कायमका लागि सम्बत 208१ असोज मसान्तसम्म निवेदन गरेमा घर नक्शा पास शुल्कमा 10 प्रतिशत छुट दिने व्यवस्था मिलाएको छु । सो अवधिभित्र नगरेमा थप 10 प्रतिशत जरीवाना गरिने छ।

78. प्रत्येक आर्थिक वर्षमा वुझाउन पर्ने एकिकृत सम्पत्ति कर सोही आ.व.को. असोज मसान्त भित्र बुझाएमा लाग्ने कर रकममा 10 (दश) प्रतिशत छुट हुने व्यवस्था मिलाएको छु ।

79. प्रत्येक आर्थिक वर्षमा वुझाउन पर्ने व्यवसाय दर्ता, नविकरण र व्यवसाय कर सोही आ.व.को. असोज मसान्त भित्र बुझाएमा लाग्ने कर रकममा 10 (दश) प्रतिशत छुट हुने व्यवस्था मिलाएको छु ।

८०. महिलाको नाममा व्यवसाय दर्ता तथा नविकरण र व्यवसाय कर दाखिला गर्दा लाग्ने कुल राजश्वमा २५ प्रतिशत छुट हुने व्यवस्था मिलाएको छु ।

८1. नगरपालिकाबाट संचालित डोजरको शुल्क प्रति घण्टा रु. २४००/– निर्धारण गरी नागरिकले माग गरेको समयमा सेवा दिने व्यवस्था मिलाइएको छ।

८2. रातो, निलो, पहेलो र सेतो कार्ड पाएका अपाङ्गता तथा अशक्तता भएका व्यक्तिहरुलाई सिफारिस फारम शुल्क, घर नक्शा पास, संस्था दर्ता, व्यवसाय दर्ता तथा नविकरण, व्यवसाय कर र सम्पति करमा क्रमश: 100, 75, 50 र 25 प्रतिशत छुट हुने व्यवस्था मिलाएको छु । त्यस्तै अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको संरक्षण र हित प्रवर्द्धन गर्ने उद्धेश्यले स्थापना गरिने सबै सामाजिक तथा सेवामूलक संघ संस्थाको दर्ता नविकरण निशुल्क गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु।

८3. नगरपालिका भित्रका कुनै जग्गाधनिले विगत लामो समयदेखि सम्पत्ति कर दाखिला नगरेकोमा स्थानिय सरकार गठन भएपछिको हकमा नगर सभाले स्विकृत गरे बमोजिमक दररेट अनुसार सम्पति कर संकलन गर्ने, सो भन्दा अगाडिको प्रत्येक वर्षको प्रति रोपनी ५ रुपैयाँका दरले संकलन गर्ने गरी सम्पत्ति कर लिने व्यवस्था मिलाएको छु । २०७४ असार मसान्त भन्दा अघिल्ला ५ वर्षको कर एकमुष्ट लिने तथा सो भन्दा पछाडीको कर एकमुष्ट तिरेमा उक्त अवधि भन्दा अगाडीको कर छुट हुने व्यवस्था मिलाइएको छ।

८4. नागरिकको बिकासप्रतिको चाहना पुरा गर्न उल्लेखित नीति तथा कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्न संघीय इकाईहरु बीच स्रोत साधनमा साझेदारी, स्थानीय स्रोतको अधिकतम परिचालन, सार्वजनिक निजी साझेदारी, बैक बित्तीय संस्था, सहकारी, नगर बिकासकोष र गैर सरकारी संस्थासँग साझेदारी गरिनेछ।

अन्त्यमा, यस गरिमामय समारोहमा पेश गरिएको बजेट तथा कार्यक्रममा सुझाव, पृष्ठपोषण दिनुहुने आदरणीय नगर प्रमुखज्यू, राजनीतिक दल, पुर्व जनप्रतिनिधिज्यूहरु, पेशाविद, उद्योगी तथा व्यवसायी, बौद्धिक जगत, विकास साझेदार, करदाताहरु, सुरक्षाकर्मीहरु,

पत्रकार मित्रहरु र सम्पूर्ण नगरवासीहरुलाई हार्दिक कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु ।संघ तथा प्रदेश सरकार प्रति समेत हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु।बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमामा प्रत्यक्ष रुपमा संलग्न हुनुहुने प्रमुखज्यू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू, विषयगत समितिका संयोजकज्यूहरु, सम्पूर्ण सभासद्ज्यूहरु, विभिन्न विषगत शाखा प्रमुखहरु लगायत कर्मचारीहरुलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु।साथै यो बजेट तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनमा सबै राजनीतिक दल, पूर्व जनप्रतिनिधीहरु, कर्मचारीहरु, सुरक्षाकर्मीहरु, पत्रकार मित्रहरु र सबै नगरबासी आमा बुबा दाजुभाई, दिदीबहिनीहरुबाट सक्रिय सहभागिताको अपेक्षा समेत गरेको छु।

धन्यवाद!